

**Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen maatalousyrittäjien lomituspalvelulaiksi**

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 190/1996 vp maatalousyrittäjien lomituspalvelulaiksi. Eduskunta, jolle sosiaali- ja

terveysvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 31/1996 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

## **Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### **1 luku**

#### **Yleiset säännökset**

##### **1 §**

#### *Lain tarkoitus ja soveltamisala*

Tämän lain tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjälle mahdollisuus pitää vuosilomaa sekä saada sijaisapua siksi ajaksi, jona hän on 5 §:ssä säädetyn tavoin sijaisavun tarpeessa.

Lain tarkoituksen toteuttamiseksi maatalousyrittäjälle annetaan lomituspalveluja:

1) järjestämällä hänelle maatalouslomittaja siten kuin 4 luvussa säädetään; tai

2) korvaamalla hänelle hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneita kustannuksia siten kuin 5 luvussa säädetään.

Maatalousyrittäjällä on oikeus valita, toteuttaako hän oikeutensa tässä laissa tarkoitettuihin lomituspalveluihin 2 momentin 1 vai 2 kohdan mukaisesti.

##### **2 §**

#### *Maatalouden, karjalouden ja maatalousyrittäjien määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* maatilatalouden tulovero-

lain (543/67) mukaan verotettavaa karjalouden ja kasvinviljelyn harjoittamista;

2) *karjaloudella* maatilatalouden tuloverolain mukaan verotettavaa kotieläintaloutta, ei kuitenkaan porotaloutta eikä kalataloutta;

3) *maatalousyrittäjällä* sellaista maataloutta, jota harjoitetaan itsenäisenä taloudellisena yksikkönä.

##### **3 §**

#### *Maatalousyrittäjän määritelmä*

*Maatalousyrittäjällä* tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka itse työhön osallistuen harjoittaa maataloutta ja:

1) joka on ollut velvollinen ottamaan maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69) säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen ja jolla on voimassa mainittu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi; tai

2) jolle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitettuun vakuutukseen perustuva työkyvyttömyyseläke osaeläkkeenä tai kuntoutustuki.

Maatalousyrittäjänä pidetään myös sellaista 15—17-vuotiasta maatalouden harjoittajaa, joka muutoin kuin ikänsä puolesta täyttää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen vakuutuksen saamisen edellytykset.

Maatalousyrittäjänä ei pidetä maatalouden harjoittajaa, jolle lomitussajankohtana makse-

taan työttömyysturvalaissa (602/84) tarkoitettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetussa laissa (1542/93) tarkoitettua työmarkkinatukea. Maatalousyrittäjänä ei pidetä myöskään maatalouden harjoittajaa, jolla lomitusajankohtana ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain 7, 8, 9 tai 11 §:ssä tarkoitettusta syystä, eikä maatalouden harjoittajaa, jolla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen työmarkkinatuesta annetun lain 17—20 §:ssä tarkoitettusta syystä.

## 4 §

*Vuosilomaan oikeutettu maatalousyrittäjä*

Vuosilomaan on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka harjoittaa karjataloutta päätoimisesti siten kuin asetuksella säädetään. Karjatalouden tulee vuosiloman pitämisaikana käsittää vähintään neljä kotieläinyksikköä. Kotieläinyksiköstä säädetään tarkemmin asetuksella.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta vuosilomaan:

1) sen kalenterivuoden aikana, jonka kuluessa hänen velvollisuutensa ottaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vakuutus alkaa, lukuun ottamatta sitä vuosiloma-oikeutta, jota saman maatalousyrittäjän maatalousyrittäjät eivät ole käyttäneet kyseisen kalenterivuoden aikana; eikä

2) sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän on täyttänyt 65 vuotta.

## 5 §

*Sijaisapuun oikeutettu maatalousyrittäjä*

Sijaisapuun on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka sijaisavun tarpeen alkaessa on merkittäväällä työpanoksellaan huolehtinut ja vastannut maatalousyrittäjän hoitoon säännöllisesti kuuluvista tehtävistä ja jolla ei 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tilapäisen syyn vuoksi ole mahdollisuutta huolehtia maatalousyrittäjän hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistään ilman sijaisapua. Sijaisavun tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon maatalousyrittäjän olosuhteet kokonaisuudessaan sekä mahdollisuudet huolehtia edellä mainituista tehtävistä yrityksen sisäin järjestelyin.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, 65 vuotta täyttäneellä maatalousyrittä-

jällä on oikeus sijaisapuun vain, jos todettu sijaisavun tarve on alkanut ennen sanotun iän täyttämistä.

## 2 luku

**Oikeus lomituspalveluihin**

## 6 §

*Oikeus vuosilomaan*

Edellä 4 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada lomituspalveluja kalenterivuoden aikana vuosilomaa varten 22 päivän ajaksi.

## 7 §

*Oikeus sijaisapuun*

Edellä 5 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada sijaisapua:

1) häntä kohdanneen sairauden tai tapaturman vuoksi ilman lääkärintodistusta enintään seitsemäksi päiväksi sekä lääkärintodistuksen perusteella enintään siksi ajaksi, jonka todistuksella osoitettu työkyvyttömyys kestää, ei kuitenkaan enää sen jälkeen, kun maatalousyrittäjä on saanut tiedon työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisestä hänelle toistaiseksi;

2) kuntoutuksen vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka lääkärin määräyksen tai lakiin perustuva kuntoutus edellyttää;

3) alle 10-vuotiaan lapsen sairastumisen johdosta enintään seitsemäksi päiväksi;

4) alle 16-vuotiaan sairaan lapsen erikoissairaanhoidolaissa (1062/89) tarkoitettussa sairaanhoidon toimintayksikössä tapahtuvan hoidon tai lakiin perustuvan kuntoutuksen vuoksi enintään ajaksi, jolta maatalousyrittäjälle suoritetaan sairausvakuutuslain (364/63) mukaista erityishoitorahaa;

5) raskautta ja synnytystä varten enintään siksi ajaksi, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen äitiystai vanhempainrahaan;

6) isyyslomaa varten enintään siksi ajaksi, jolta maatalousyrittäjällä on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen isyysrahaan;

7) ottoplapsen hoitoa varten alle kuusivuotiaan lapsen hoitoon ostopäivästä alkaen enintään siksi ajaksi, jolta maatalousyrittäjälle makse-

taan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa;

8) varusmiespalveluksen ja siviilipalveluksen suorittamisen vuoksi enintään asevelvollisuuslaissa (452/50) ja siviilipalveluslaissa (1723/91) säädetyksi ajaksi;

9) kertausharjoitusten ja niitä korvaavan palveluksen vuoksi enintään palveluksen osoitetun keston ajaksi;

10) aikuiskoulutukseen osallistumisen vuoksi enintään 15 päivän ajaksi kalenterivuodessa;

11) lähiomaisensa kuoleman sekä lähiomaisensa hautajaisten vuoksi yhden päivän ajaksi; sekä

12) muun tässä pykälässä mainittuihin syihin rinnastettavan tilapäisen syyn vuoksi enintään siksi ajaksi, jonka luotettavasti osoitettu sijaisavun tarve kestää.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, maatalousyrittäjällä on yhtäjaksoisen tai vähäisin keskeytyksin jatkuneen työkyvyttömyyden perusteella oikeus saada sijaisapua enintään 365 päivän ajan. Sijaisapua voidaan kuitenkin antaa sanotun ajan jälkeenkin, jos maatalousyrittäjä on sanotun ajan kuluessa pannut vireille työkyvyttömyyseläketä koskevan hakemuksen.

Sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, sijaisapua annetaan yritystoiminnan jatkamisen tai yritystoiminnasta luopumisen vaatimia järjestelyjä varten silloin, kun 5 §:ssä tarkoitettulle maatalousyrittäjälle on myönnetty työkyvyttömyyseläke toistaiseksi tai kun sijaisavun tarve johtuu 5 §:ssä tarkoitettun maatalousyrittäjän kuolemasta. Tällöin sijaisapua annetaan toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläketä koskevan päätöksen tiedoksisaantia tai kuolemantapausta seuraavien kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulla 65 vuotta täyttäneellä maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua sanotun iän täyttämistä seuraavan kuuden kuukauden aikana enintään 60 päivän ajaksi.

### 8 §

#### *Lomituspäivän kesto*

Lomituspäivän kesto määritellään lomitus-tunteina siten, että se keskimäärin vastaa

lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta maatalousyrittäjän hoitoon kuuluviin välttämättömiin tehtäviin käytettävästä kokonaistyöajasta. Lomitustuntien määrä arvioidaan tilan karjamäärän ja karjan laadun, tilan tuotantomenetelmien ja -olosuhteiden sekä lomitusajankohdan perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Lomitustuntien määrää arvioidessa otetaan huomioon myös lomittajana toimivan henkilön ammattitaito ja kyky suoriutua lomitukseen kuuluvista tehtävistä.

### 3 luku

#### **Hallinto**

### 9 §

#### *Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano*

Lomitustoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu asianomaiselle ministeriölle.

Lomitustoiminnan toimeenpanosta vastaa maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos (*eläkelaitos*).

### 10 §

#### *Paikallishallinnon järjestäminen*

Eläkelaitos huolehtii lomituspalvelujen paikallishallinnon järjestämisestä. Paikallishallinto tulee järjestää siten, että tämän lain mukaiset palvelut voidaan toteuttaa kulloinkin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti kaikissa niissä kunnissa, joissa palvelujen tarvetta esiintyy.

Paikallishallinnosta ja lomituspalvelujen järjestämisestä vastaavana paikallisyksikkönä toimii joko kunta tai eläkelaitoksen oma paikallisyksikkö siten kuin 12 ja 13 §:ssä säädetään.

Paikallisyksikössä on tämän lain mukaisia hallintotehtäviä varten nimetty vastuuhenkilö sekä työnjohto- ja toimistotehtäviä varten tarvittava määrä muuta henkilökuntaa.

Eläkelaitoksen, paikallisyksikön ja sen vastuuhenkilön on tämän lain mukaisia asioita käsitellessään noudatettava soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään.

## 11 §

*Päätösvalta*

Edellä 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu vastuuhenkilö päättää 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lomituspalvelujen antamisesta, palvelujen saajalta tämän lain nojalla peritävistä maksuista, palvelun saajan velvollisuudesta korvata perusteettomasti annettuja lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset sekä perusteettomasti maksetun 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua korvauksen takaisinperinnästä.

## 12 §

*Kunta paikallisyksikkönä*

Paikallishallinto voidaan järjestää siten, että kunta tekee eläkelaitoksen kanssa kuntalain (365/95) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimuksen (*toimeksiantosopimus*), jolla se sitoutuu huolehtimaan tämän lain mukaan paikallisyksikölle kuuluvista hallintotehtävistä ja palvelujen järjestämisestä omalla alueellaan tai sen lisäksi yhden tai useamman muun kunnan alueella. Toimeksiantosopimuksen tehneellä kunnalla on oikeus saada eläkelaitokselta tämän lain mukaisista hallintotehtävistä aiheutuviin kustannuksiin 33 §:ssä säädetty korvaus ja lomituspalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin 35 §:ssä säädetty korvaus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimeksiantosopimuksessa tulee sopia ainakin seuraavista seikoista:

- 1) paikallisyksikön toimialue;
- 2) paikallisyksikön toimipaikan sijainti;
- 3) sopimuksen voimassaoloaika; sekä
- 4) sopimuksen irtisanomisperusteet, irtisanomisaika ja -menettely.

## 13 §

*Eläkelaitoksen paikallisyksikkö*

Niissä kunnissa, joissa paikallishallinnon järjestäminen 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla ei ole mahdollista tai 10 §:n 1 momentin säännös huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, eläkelaitoksen on järjestettävä paikallishallinto omien paikallisyksikköjensä avulla. Eläkelaitoksen paikallisyksikön toimialue voi käsittää yhden tai useamman kunnan alueen.

## 4 luku

**Paikallisyksikön järjestämät lomituspalvelut**

## 14 §

*Paikallisyksikön velvollisuus antaa lomituspalveluja*

Paikallisyksikön on annettava 1 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua lomituspalveluita niille maatalousyrittäjille, jotka harjoittavat maataloutta pääasiallisesti sen toimialueella.

Jos maatalousyrityksessä toimivat maatalousyrittäjät ovat samanaikaisesti vuosilomalla taikka jos yrityksessä on vain yksi maatalousyrittäjä, joka on vuosilomalla, paikallisyksikön tulee yrityksen karjanhoidon turvaamiseksi järjestää yritykseen tavanomaisen lomituksen lisäksi tarpeen mukaan myös valvontakäyntejä.

Vaikka maatalousyrittäjä on 23 §:n mukaisesti ilmoittanut järjestävänsä lomituksensa itse, paikallisyksikkö voi maatalousyrittäjän pyynnöstä antaa hänelle 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lomituspalveluja, jollei se vaikeuta sanottujen palvelujen järjestämistä niille maatalousyrittäjille, joille paikallisyksikkö on 1 momentin mukaan velvollinen antamaan lomituspalvelut.

## 15 §

*Lomituspalvelujen järjestämistavat*

Paikallisyksikkö voi järjestää 14 §:ssä tarkoitettua lomituspalvelut:

1) käyttämällä palveluksessaan olevia maatalouslomittajia; tai

2) ostamalla palveluja julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Paikallisyksikön on palkattava riittävä ja tarkoituksenmukainen määrä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja kuukausipalkkaisia ja tuntipalkkaisia maatalouslomittajia siten, että tämän lain edellyttämät palvelut voidaan turvata joustavasti ja taloudellisesti. Kuukausipalkkaisten lomittajien määrä tulee suhteuttaa paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävien maatalousyrittäjien määrään siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos maatalousyrittäjä ei voi erityisestä syystä käyttää 1 momentissa tarkoitettua maatalouslomittajaa, paikallisyksikkö voi hyväksyä lomittajaksi myös yrittäjän ehdotaman henkilön. Yrittäjän ehdotuksesta hyväksytty lomittaja on työsopimussuhteessa paikallisyksikköön.

## 16 §

*Lomitustehtävien laajuus sekä maksullinen lomittaja-apu*

Edellä 15 §:ssä tarkoitettuna maatalouslomittajan tulee huolehtia maatalousyrityksen karjalouteen kuuluvista ja muista yrityksen hoitoon liittyvistä välttämättömistä tehtävistä.

Vuosilomaan oikeutetun maatalousyrittäjän pyynnöstä paikallisyksikkö voi osoittaa palveluksessaan olevan kuukausipalkkaisen maatalouslomittajan työskentelemään muissakin kuin tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä 28 §:n 1 momentissa säädettyä maksua vastaan enintään 100 tuntia kalenterivuodessa vuosilomaan oikeutettua maatalousyrittäjää kohden, jollei se vaaranna 14 §:ssä tarkoitettujen palvelujen järjestämistä ja jos se on mahdollista ylittämättä lomittajan työehtosopimuksen mukaista täyttä työaika.

Paikallisyksikkö voi myös muun kuin vuosilomaan oikeutetun maatalousyrittäjän pyynnöstä osoittaa maatalouslomittajan muihinkin kuin tässä laissa tarkoitettuihin tehtäviin, jollei se vaaranna 14 §:ssä ja 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestämistä. Tällöin palvelun saaja on velvollinen korvaamaan palvelusta aiheutuneet kustannukset siten kuin 28 §:n 2 momentissa säädetään.

## 17 §

*Vuosiloman pitämistä koskevat rajoitukset*

Maatalousyrittäjän vuosilomaan saa sisältyä enintään kolme sunnuntaita tai sellaista juhlapäivää, jonka aikana tehdystä työstä lomittajalle maksetaan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukainen sunnuntaityö- tai sitä vastaava korvaus.

Samassa maatalousyrityksessä työskentelevien maatalousyrittäjien on pidettävä 11 päivää vuosilomastaan samanaikaisesti, jos yrityksen olosuhteet huomioon ottaen yritys-

toiminnan jatkuvuus voidaan turvata yhden kokoaikaisen maatalouslomittajan keskimääräistä työaikaan vastaavalla työpanoksella.

## 18 §

*Lomituspalvelujen hakeminen*

Vuosilomaa ja sijaisapua koskeva hakemus tehdään paikallisyksikölle. Vuosilomaa tulee hakea maatalousyrityksittäin kirjallisesti paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Hakemuksessa tulee kunkin maatalousyrittäjän osalta ilmoittaa aiotut vuosiloman ajankohdat. Maatalousyrittäjällä on oikeus täydentää tai muuttaa hakemustaan määrääjän päätyttyäkin. Paikallisyksikkö voi ottaa tutkittavakseen myös määrääjän päätyttyä tehdyn hakemuksen.

## 19 §

*Vuosiloma-ajankohdan muuttaminen*

Jos vuosilomahakemuksessa esitetyt lomaajankohdat poikkeavat 17 §:ssä säädettyistä rajoituksista taikka jos paikallisyksikkö ei voi osoittaa maatalouslomittajaa hakemuksessa tarkoitetuksi ajaksi, hakijalle on varattava tilaisuus vuosiloman ajankohdan muuttamiseen. Jos hakija kieltäytyy pitämästä vuosilomaansa 17 §:ssä säädettyjen rajoitusten mukaisesti taikka sellaisena aikana, jolloin hänelle voitaisiin osoittaa lomittaja, hän menettää tältä osin oikeutensa hakemaansa lomituspalveluun.

Jos maatalousyrittäjä ei voi sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi pitää vuosilomaansa sellaisena aikana, joksi hänelle on varattu lomittaja, vuosiloma voidaan kokonaan tai osittain siirtää pidettäväksi myöhäisempänä ajankohtana. Siltä osin kuin siirrettyä vuosilomaa ei ole pidetty seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä, oikeus siihen on menetetty.

## 20 §

*Kieltäytyminen maatalouslomittajan vastaanottamisesta*

Jos maatalousyrittäjä ilman pätevää syytä kieltäytyy ottamasta vastaan paikallisyksikön osoittamaa maatalouslomittajaa, hän on menettänyt oikeutensa hakemaansa vuosilomatai sijaisapujaksoon.

## 21 §

*Seuraukset maatalouslomittajan tehtävien lisääntymisestä*

Jos vuosilomaa varten järjestetyn lomituksen aikana myös muu kuin vuosilomalla oleva samassa maatalousyrityksessä työskentelevä henkilö irrottautuu lomituksen avulla oman tehtäväosuutensa hoitamisesta siten, että tästä aiheutuu maatalouslomittajan tehtävien lisääntyminen, katsotaan sanotun henkilön pitäneen vuosilomaansa näin lomitettujen päivien osalta. Jollei sanottuja päiviä ole mahdollista katsoa tehtäväosuudestaan irrottautuneen henkilön vuosilomapäiviksi, hänen on korvattava 29 §:n 1 momentin mukaisesti se osuus lomituskustannuksista, jonka voidaan katsoa aiheutuneen hänen tehtäväosuutensa hoitamisesta.

## 22 §

*Sijaisapulomituksen keskeyttäminen*

Sijaisapulomitus voidaan keskeyttää, jollei keskeyttäminen vaaranna maatalousyrityksen toiminnan jatkuvuutta, jos myös muu kuin sijaisapua saava samassa yrityksessä työskentelevä henkilö irrottautuu lomituksen avulla omaan tehtäväosuuteensa kuuluvista tehtävistä tai jos sijaisavun saaja toiminnallaan osoittaa, ettei hän ole 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla sijaisavun tarpeessa.

Jos sijaisapua ei voida keskeyttää vaarantamatta maatalousyrityksen toimintaa, katsotaan todetun keskeyttämistarpeen jälkeen lomitettujen päivät 1 momentissa tarkoitettujen lomittajan vuosilomapäiviksi. Jollei sanottuja päiviä ole mahdollista katsoa 1 momentissa tarkoitettujen lomittajan vuosilomapäiviksi, hänen on korvattava 29 §:n 1 momentin mukaisesti se osuus lomituskustannuksista, joka vastaa todetun keskeyttämistarpeen jälkeen lomitettuja päiviä.

## 5 luku

**Maatalousyrittäjän itse järjestämä lomitus**

## 23 §

*Ennakoilmoitus*

Maatalousyrittäjän, joka itse järjestää lomituksensa, on tehtävä sitä koskeva ennakoilmoitus sille paikallisyksikölle, jonka toimialueella hän pääasiallisesti harjoittaa maataloutta. Ennakoilmoitus on tehtävä vastavasti myös silloin, kun maatalousyrittäjä haluaa palata paikallisyksikön järjestämien lomituspalvelujen piiriin. Ennakoilmoituksen tekemisestä säädetään tarkemmin asetuksella.

## 24 §

*Maatalousyrittäjän velvollisuus järjestää itse lomituksensa*

Maatalousyrittäjän, joka 23 §:n mukaisesti on ilmoittanut järjestävänsä itse lomituksensa, on sinä aikana, jota ilmoitus koskee, järjestettävä itse vuosilomansa ja sijaisapunsa. Paikallisyksikön tulee kuitenkin tarvittaessa avustaa häntä sijaisapulomituksen järjestämisessä, jollei se voi osoittaa tilalle maatalouslomittajaa siten kuin 14 §:n 3 momentissa säädetään.

## 25 §

*Itse hankitut lomittajat*

Maatalousyrittäjän itse hankkimana lomittajana voi toimia lomituspalveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa oleva henkilö tai itsenäinen ammatinharjoittaja.

Maatalousyrittäjä voi myös ottaa lomittajan työsopimussuhteeseen, ei kuitenkaan henkilöä, joka vuosilomaan oikeutettuna työskentelee hänen kanssaan samalla tilalla.

## 26 §

*Korvaus itse järjestetystä lomituksesta*

Maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada korvausta itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin edellyttäen, että hän on lomituksen ajaksi irrottautunut 8 §:ssä tarkoitetusta tehtäväosuudestaan. Korvauksen määrä 8 §:ssä tarkoitettua lomitustuntia kohti on:

1) kuukausipalkkaisen lomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukainen alin peruspalkka lisättyä kahdella kokemuslisällä ja 70 prosentilla, jos lomittaja on lomituspalveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön palveluksessa taikka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana; sekä

2) tilapäisesti tuntipalkkaisena lomittajana toimivan henkilön kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukainen alin peruspalkka lisättyä 30 prosentilla, jos lomittaja on muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvauksen suorittaa paikallisyksikkö siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

## 6 luku

**Palveluista perittävät maksut ja korvaukset**

## 27 §

*Sijaisavusta perittävän maksun perusteet*

Sijaisavusta peritään palvelun saajalta asetuksella säädettävä tuntimaksu, joka ei ylitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Sijaisavusta perittävä maksu määrätään maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutetulle maatalousyrittäjälle hänen mainitun lain nojalla välittömästi ennen sijaisavun alkamista voimassa olevan vuotuisen työtulonsa perusteella. Jos yrittäjällä ei sijaisavun alkaessa ole voimassa maatalousyrittäjien eläkelain mukaista vakuutusta, maksun perusteena on soveltuvin osin mainitussa laissa säädettyjä perusteita noudattaen arvioitu vuotuinen työtulo.

## 28 §

*Maksullisesta lomittaja-avusta perittävät maksut*

Maatalousyrittäjältä peritään 16 §:n 2 momentissa tarkoitettu lomittaja-avusta tuntimaksu, joka vastaa kuukausipalkkaisen lomittajan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista alinta peruspalkkaa lisättyä kahdella kokemuslisällä.

Edellä 16 §:n 3 momentissa tarkoitettu lomittaja-avusta peritään sen käyttäjältä asetuksella säädetty tuntimaksu, joka vastaa maatalouslomittajan palkasta, sosiaaliturvasta ja muista työsuhteen ehtoista paikallisyksikölle aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia.

## 29 §

*Perusteettomasti annetusta palvelusta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen sekä perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen*

Jos 14 §:ssä tarkoitettuja lomituspalveluja on annettu perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen korvaamaan paikallisyksikölle aiheutuneet kustannukset 28 §:n 2 momentissa säädetyin perustein.

Jos 26 §:ssä tarkoitettua korvausta on maksettu perusteettomasti, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa korvauksen paikallisyksikölle.

## 30 §

*Viivästyskorko sekä perintä ilman tuomiota tai päätöstä*

Jos 27 tai 28 §:ssä tarkoitettua maksua taikka 29 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua korvausta ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/82) 4 §:n 3 momentissa säädetyin perustein. Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräämisen perusteena olevan palvelun saamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut ja korvaukset viivästyskorkeineen saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosototoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

## 7 luku

### Kustannukset

#### 31 §

##### *Eläkelaitoksen hallintokustannukset*

Valtion varoista suoritetaan eläkelaitokselle vuosittain laskennallisin perustein määräytyvä kohtuullinen korvaus tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta eläkelaitokselle aiheutuviin hallintokustannuksiin.

Asianomainen ministeriö vahvistaa eläkelaitoksen esityksestä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen perusteet.

#### 32 §

##### *Paikallishallintokustannukset*

Mitä 31 §:n 1 momentissa säädetään, koskee myös niitä kustannuksia, joita toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille ja eläkelaitokselle aiheutuu tämän lain mukaisen paikallishallintotehtävien hoitamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen kokonaismäärän vahvistaa valtioneuvosto vuosittain syyskuun loppuun mennessä seuraavaa varainhoitovuotta varten. Tällöin otetaan huomioon:

1) koko maassa korvauksen vahvistamisvuotta edeltäneen varainhoitovuoden aikana lomitettujen päivien määrä;

2) kustannukset, joiden arvioidaan keskimäärin aiheutuvan 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilöstön palkkauksesta ja ammatillisesta täydennyskoulutuksesta sekä lomitustoimintaan liittyvistä toimistotehtävistä ja muista vastaavista toiminnoista; sekä

3) kustannustason arvioidut muutokset kuntien valtiosuuslain (688/92) 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

#### 33 §

##### *Paikallishallintokustannusten korvauksen määräytyminen*

Paikallishallintokustannuksiin tarkoitetun korvauksen suuruus paikallisyksikköä kohti määräytyy paikallisyksikön toimialueella sijaitsevissa kunnissa edellistä varainhoitovuotta edeltäneen vuoden aikana lomitettujen päivien määrän perusteella.

#### 34 §

##### *Paikallishallintokustannusten korvaaminen toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle*

Eläkelaitos maksaa toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle varainhoitovuoden alusta kuukausittain, viimeistään kunkin kuukauden 11 päivänä, kahdennentoista osan 33 §:ssä tarkoitetusta korvauksesta.

Korvaus maksetaan 10 prosentilla alennettuna, jos eläkelaitoksen ja paikallisyksikön välillä ei ole mahdollisuutta siirtää tämän lain toimeenpanossa tarvittavia tietoja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

#### 35 §

##### *Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset*

Valtion varoista suoritetaan eläkelaitokselle tämän lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä 36 §:ssä mainituilla erillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään sen suuruisina kuin kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajaa velvoittavat sopimukset edellyttävät;



2) eläkelaitoksen hyväksymästä 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

3) 15 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen ostamisesta aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina, kuin vastaavat paikallisyksikköön työsopimussuhteessa olevan lomittajan palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan 1 kohdan mukaisesti;

4) 26 §:ssä tarkoitettut korvaukset;

5) tämän lain mukaisten tehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön suorittavaksi tai, jos paikallisyksikön korvausvelvollisuus on ilmeinen, myös sen vapaaehtoisesti suorittamat vahingonkorvaukset; sekä

6) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

### 36 §

#### *Lomituskustannusten vähennykset*

Edellä 35 §:ssä tarkoitettujen kustannusten vähennykseksi luetaan:

1) 27 ja 28 §:n nojalla perityt maksut sekä 29 §:n 1 ja 2 momentin nojalla perityt korvaukset;

2) 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen maatalouslomittajien työnantajalle sairausvakuutuslain nojalla maksettavat päivärahat; sekä

3) muut mahdolliset tämän lain mukaisiin tehtäviin liittyvät tulot.

### 8 luku

#### **Lomituskustannusten korvaaminen toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle**

### 37 §

#### *Lomituskustannusten korvausvelvollisuus*

Eläkelaitos huolehtii 35 §:n mukaisten kustannusten korvaamisesta toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle.

Eläkelaitoksen tulee kunnan pyynnöstä etukäteen ratkaista, onko kustannuksia pidettävä tarpeellisina ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus. Ratkaisu sitoo eläkelaitosta sen käsitellessä aikanaan valtion kor-

vausta koskevaa asiaa.

### 38 §

#### *Ennakkojen maksaminen ja tarkistaminen*

Eläkelaitos maksaa toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle 35 §:n mukaisiin kustannuksiin ennakkoa. Ennakon suuruus määräytyy asianomaisen paikallisyksikön toimialueella sijaitsevilla kunnissa edellistä varainhoitovuotta edeltäneen varainhoitovuoden aikana lomittettujen päivien määrän sekä sanotussa määrässä eläkelaitoksen arvion mukaan tapahtuvan muutoksen perusteella. Ennakko maksetaan varainhoitovuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena, viimeistään sen 11 päivänä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ennakot tarkistetaan vuosittain heinäkuun 1 päivästä. Ennakkojen tarkistamista varten kunnan on vuosittain viimeistään kesäkuun 15 päivänä annettava eläkelaitokselle tiedot niistä kirjanpidon mukaisista kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet varainhoitovuoden toukokuun loppuun mennessä järjestetyistä lomituspalveluista. Samalla kunnan on esitettävä arvionsa koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrästä.

Jos kunnalle toukokuun loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä on yhtä suuri tai suurempi kuin 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrä, ennakot maksetaan 1 momentissa tarkoitettujen suuruisina varainhoitovuoden loppuun. Ennakkoja tarkistetaan kuitenkin vastaamaan kunnan 2 momentissa tarkoitettua arviota, jos sen mukaan koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrä jäisi pienemmäksi kuin 1 momentin mukaisten ennakkojen yhteismäärä laskettuna koko varainhoitovuodelle.

Jos kunnalle toukokuun loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä on pienempi kuin 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrä, ennakkoja tarkistetaan siten, että niiden määrä kuukautta kohti vastaa 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten kuukausittaista määrää.

Jos on ilmeistä, että lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset koko varainhoitovuodelta ovat erityisesti syystä olennaisesti suuremmat kuin 4 momentin mukaisesti tar-

kistettu ennakko, kunnalle maksettavaa ennakkoa voidaan tarkistaa vastaamaan eläkelaitoksen arvioimia todellisia kustannuksia.

## 39 §

*Tilitys*

Kunnan on annettava eläkelaitokselle tilitys lomituspalvelujen järjestämisestä aiheutuneista kirjanpidon mukaisista kustannuksista varainhoitovuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Eläkelaitos voi pätevästä syystä myöntää kunnalle lisäaikaa tilityksen antamiseen. Jollei tilitystä anneta määräaikana, kunta menettää oikeutensa valtion korvaukseen asianomaiselta varainhoitovuodelta.

## 40 §

*Loppuerän maksaminen sekä liikaa maksetun ennakon palauttaminen*

Jos 39 §:ssä tarkoitetun tilityksen perusteella voidaan arvioida, että kunnalle asianomaiselta varainhoitovuodelta maksetut ennakot eivät riitä kattamaan lomituspalveluista aiheutuvia kustannuksia, eläkelaitoksen on maksettava toteutuneiden kustannusten ja ennakkojen erotus loppueränä. Loppuerä maksetaan viimeistään sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana tilitys on saapunut eläkelaitokselle.

Jos tilitys osoittaa, että kunnalle asianomaiselta varainhoitovuodelta maksetut ennakot yksin tai yhdessä loppuerän kanssa ylittävät lomituspalveluista aiheutuneiden kirjanpidon mukaisten kustannusten määrän, kunnan on palautettava liikaa saamansa määrä valtiolle siten kuin 47 §:ssä säädetään.

## 41 §

*Maksatuksen keskeyttäminen*

Jos toiminnassa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos siinä muutoin ilmenee epäkohtia eikä korjausta saada aikaan kunnan ja eläkelaitoksen välisen neuvottelujen tuloksena, eläkelaitos voi maksaa ennakot alennettuna tai keskeyttää ennakon suorittamisen taikka pidättäytyä loppuerän suorittamisesta.

## 9 luku

**Oikaisu ja muutoksenhaku**

## 42 §

*Oikaisuvaatimus*

Edellä 11 §:ssä tarkoitettuun vastuuhenkilön päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Jos asianosainen on tyytymätön vastuuhenkilön päätökseen, hänellä on oikeus vaatia eläkelaitokselta päätöksen oikaisemista 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimus on esitettävä edellä säädetyn ajan kuluessa paikallisyksikölle, jonka tulee viipymättä toimittaa asiassa kertyneet asiakirjat ja oma lausuntonsa eläkelaitokselle.

Jollei muuta näydetä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

## 43 §

*Muutoksenhaku*

Eläkelaitoksen 42 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla lääninoikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus osoitetaan sen läänin lääninoikeudelle, jonka tuomiopiirissä asianomaisen paikallisyksikön toimipaikka sijaitsee.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun lääninoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valittaa saa kuitenkin 29 §:ssä tarkoitettua asiaa koskevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Muutoksen hakemisessa on muutoin noudatettava, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

## 44 §

*Toimeksiantosopimuksesta johtuvien erimielisyyksien ratkaiseminen*

Toimeksiantosopimuksesta johtuvat erimielisyydet sekä erimielisyydet, jotka liittyvät 33 ja 35 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaamiseen ja joita ei voida sopia eläkelaitoksen ja toimeksiantosopimuksen teh-

neen kunnan välillä, ratkaistaan hallintolainkäyttölain 69 §:ssä tarkoitettuna hallintoriitana sen läänin lääninoikeudessa, jonka tuomiopiirissä asianomainen kunta sijaitsee.

## 10 luku

### Erinäiset säännökset

#### 45 §

#### *Tietojen saantioikeus*

Paikallisyksiköllä on oikeus saada maksutta verotus- ja muilta viranomaisilta tämän lain toimeenpanossa tarvittavia tietoja ja selvityksiä sekä eläkelaitokselta tarpeellisia tietoja maatalousyrittäjien eläkelaisista tarkoitettun vakuutuksen hakemisesta, voimassaolosta, maksettavista eläkkeistä ja oikeudesta 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläkkeeseen.

Mitä 1 momentissa säädetään paikallisyksikön oikeudesta saada tietoja verotus- ja muilta viranomaisilta, sovelletaan vastaavasti eläkelaitokseen.

#### 46 §

#### *Vaitiolovelvollisuus*

Valtion, kunnan tai eläkelaitoksen palveluksessa olevat, kunnan luottamushenkilöt, muut kunnan tehtäviä suorittavat taikka tämän lain mukaisen toiminnan järjestämisessä asiantuntijoina tai maatalouslomittajina toimivat henkilöt eivät saa ilman asianomaisen henkilön tai, milloin hänellä ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai laillisen edustajansa lupaa ilmaista yksityistä tai perheen salaisuutta, josta he asemansa, tehtävänsä tai työnsä perusteella ovat saaneet tietää.

Vaitiolovelvollisuus säilyy palvelussuhteen, työskentelyn tai tehtävän päättymisen jälkeenkin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä asian ilmaisemista sille, jolla viran puolesta tai lain nojalla on oikeus saada asiasta tieto.

#### 47 §

#### *Perusteettoman edun palautus*

Jos eläkelaitos tai toimeksiantosopimuksen tehnyt kunta on saanut perusteettomasti tässä laissa tarkoitettua valtion korvausta, sen on palautettava liikaa saamansa määrä valtiolle. Perusteettoman edun palauttamisesta ja suoritusvelvollisuuden raukeamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntien valtionosuuslaissa säädetään.

#### 48 §

#### *Tarkemmat säännökset*

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

## 11 luku

### Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

#### 49 §

#### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjän lomituspalveluista 4 päivänä tammikuuta 1985 annettu laki (2/85) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

#### 50 §

#### *Sijaisavun enimmäisaikaa koskeva siirtymäsäännös*

Mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa alkaneisiin sijaisapuihin. Jos 7 §:n 2 momentissa säädetty aika on kokonaan tai pääosin kulunut umpeen ennen tämän lain voimaantuloa, sijaisavun antaminen lopetetaan viimeistään 60 päivän kuluttua tämän lain voimaantulosta, jollei maatalousyrittäjä sanotun ajan kuluessa pane vireille työkyvyttömyyseläkettä koskevaa hakemusta.

## 51 §

*Yleistä johtoa, ohjausta ja valvontaa sekä toimeenpanoa koskevat siirtymäsäännökset*

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään, lomitustoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluu asianomaisen ministeriön alaisuudessa eläkelaitokselle 31 päivään joulukuuta 1999.

Mitä 9 §:n 2 momentissa ja 10 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2000.

## 52 §

*Lomituspalvelujen järjestämisvelvollisuutta ja paikallishallintoa koskevat siirtymäsäännökset*

Sen estämättä, mitä 10 §:n 2 momentissa säädetään, kunnan on 31 päivään joulukuuta 1999 huolehdittava lomitustoiminnan järjestämisestä niitä maatalousyrittäjiä varten, joiden toiminta tapahtuu pääasiassa kunnan alueella. Kunta voi ennen sanotun määräajan päättymistä siirtää edellä mainitun järjestämisvelvollisuutensa toiselle kunnalle tämän kanssa tekemällään sopimuksella.

Mitä 12, 13 ja 44 §:ssä säädetään, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2000.

Mitä 32 ja 34 §:ssä sekä 8 luvussa säädetään toimeksiantosopimuksen tehneestä kunnasta, sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1999 sellaiseen kuntaan, joka on 1 momentin nojalla velvollinen huolehtimaan lomituspalvelujen järjestämisestä.

Mitä tässä laissa säädetään paikallisyksiköstä, sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1999 3 momentissa tarkoitettuun kuntaan.

## 53 §

*Paikallishallintokustannuksia koskeva siirtymäsäännös*

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua paikallishallintokustannusten korvauksen ko-

naismäärä vuonna 1997 on 85 miljoonaa markkaa.

Edellä 33 §:ssä tarkoitettua korvauksen suuruus vuonna 1997 on 38 markkaa paikallisyksikön toimialueella sijaitsevilla kunnissa edellistä varainhoitovuotta edeltäneen vuoden aikana lomitettua päivää kohti.

## 54 §

*Kustannusten korvaamiseen liittyvä päätöksenteko siirtymäkauden aikana*

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, lomituspalveluista aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen toiminnan osalta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, eläkelaitos määrää varainhoitovuosien 1997, 1998 ja 1999 osalta:

1) 33 §:ssä tarkoitettua korvauksen määrän kutakin paikallisyksikköä kohti;

2) 38 §:ssä tarkoitettua ennakkojen maksamisesta ja tarkistamisesta;

3) 39 §:ssä tarkoitettua tilityksen hyväksymisestä sekä 40 §:ssä tarkoitettua loppuerän maksamisesta ja liikaa maksetun ennakon palauttamisesta;

4) 41 §:ssä tarkoitettua ennakon maksamisesta alennettuna sekä ennakon maksamisen keskeyttämisestä ja loppuerän maksamisesta pidättäytymisestä; sekä

5) 47 §:ssä tarkoitettua kunnan velvollisuudesta palauttaa perusteettomasti saamansa etu valtiolle.

Jos kunta on tyytymätön eläkelaitoksen 2 momentin 1—3 kohdan nojalla tekemään päätökseen, sillä on oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä eläkelaitokselle kirjallinen vaatimus päätöksen oikaisemisesta. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun sekä eläkelaitoksen 2 momentin 4 ja 5 kohdan nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta niin kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.